

Vård i samverkan 2025

Rapport av genomförda aktiviteter 2025 utifrån handlingsplan God och nära vård och omsorg 2024 - 2030 och Inriktning psykisk hälsa suicidprevention 2024 - 2026

2026-01-30

Diarienummer

Rebecka Strandberg, processledare HSF Region Stockholm

Tina Trygg, processledare Storsthlm

Lisa Minell, processledare Storsthlm

Innehåll

Bakgrund	3
Genomförda aktiviteter 2025	3
Samrådsgruppernas arbete.....	7
Reflektioner	7

Bakgrund

En huvudöverenskommelse mellan Region Stockholm och de 26 kommunerna i Stockholms län om länsövergripande samverkan kring vård och omsorg gäller sedan september 2022. Överenskommelsen ska främja samverkan och skapa förutsättningar för att huvudmännen ska kunna erbjuda sammanhållna och samordnade insatser på bästa sätt. Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Det ska ske på ett samordnat, jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län. Till huvudöverenskommelsen finns en riktlinje som styr hur samverkan på länsövergripande nivå ska organiseras.

För att gemensamt driva omställningen till en god och nära vård, togs under 2023 fram en handlingsplan för god och nära vård och omsorg, som beslutades i december 2023. Handlingsplanen anger 18 strategiska inriktningar inom fem målområden som är grunden för ett systematiskt arbetssätt. De strategiska inriktningarna ger en prioritering och uthållighet under den sjuårsperiod som handlingsplanen gäller. De fem målområdena är:

- Målområde 1. Sömlös vård och omsorg.
- Målområde 2. Personcentrerad vård och omsorg.
- Målområde 3. Befolkningens hälsa ska förbättras.
- Målområde 4. Jämlik tillgång till vård och omsorg.
- Målområde 5. Kostnadseffektiv vård och omsorg.

Inriktning för psykisk hälsa och suicidprevention 2024 - 2030 grundar sig även den i huvudöverenskommelsen och tar sin utgångspunkt i Handlingsplan för God och nära vård och omsorg 2024 – 2030. Den är därmed en tydlig del i den fortsatta omställningen mot god och nära vård och omsorg. Syftet med Inriktning för psykisk hälsa och suicidprevention 2024 - 2026 är att stödja det länsgemensamma arbetet för psykisk hälsa och att förebygga psykisk ohälsa och suicid hos befolkningen i Stockholms län. I inriktningen finns prioriterade områden under varje målområde i handlingsplanen.

I handlingsplanen stipuleras att aktiviteter på kort och lång sikt ska planeras och genomföras för att följa de strategiska inriktningarna. Årliga prioriterade aktiviteter som leder mot de gemensamt satta målen att tas fram och beslutas av VIS politiska styrgrupp. Denna rapport beskriver de aktiviteter som genomförts 2025 och reflektioner inför det fortsatta arbetet.

Genomförda aktiviteter 2025

Utveckling och tillämpning av samordnad individuell plan

Under året genomfördes en kartläggning av hinder och framgångsfaktorer för genomförandet av samordnad individuell plan (SIP) i Stockholms län, med syfte att ta fram en gemensam nulägesbild och föreslå åtgärder för fortsatt utvecklingsarbete. Utifrån kartläggningen prioriterades två aktiviteter att arbeta vidare med 2026: att uppdatera, samordna och

tillgängliggöra gemensam information, rutiner och stödmaterial på den gemensamma webbplatsen samt att ta fram underlag för en överenskommelse eller motsvarande, där skolan ges förutsättningar att initiera och delta i SIP-arbetet på liknande sätt som aktörer som omfattas av lagstiftningen.

Nytt system för samverkansöverenskommelser

I juni 2025 fattade VIS politiska styrgrupp beslut att godkänna den genomförda rapporten *Överenskommelser i Stockholms län inom hälsa, vård och omsorg* samt att fortsätta utvecklingsarbetet med överenskommelser i enlighet med vad som föreslogs i rapporten. Utvecklingsarbetet ska leda till att invånarna upplever vård och omsorg som samordnad, trygg och begriplig samt att invånarna får rätt stöd vid rätt tid – utan att behöva navigera mellan huvudmän. För verksamheterna ska arbetet leda till att medarbetarna känner till vad som är överenskommet och följer det i praktiken, att överenskommelser är enkla att hitta, förstå och uppdatera och att arbetet sker sömlöst och enligt gemensam styrning.

En projektledare utsågs som under hösten inledde arbetet med att ta fram en plan för arbetet. I åtta delprojekt kommer ett nytt system för samverkansöverenskommelser arbetas fram som ska vara färdigställt i december 2028.

Samordnade insatser för barn och unga med psykisk sjukdom och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Med syfte att förbättra samverkan mellan kommun och hälso- och sjukvård gällande barn och unga med psykisk ohälsa eller sjukdom beslutade VIS politiska styrgrupp i juni om att fortsätta arbetet med följande två åtgärder:

- Ta fram operativa överenskommelser som syftar till tidig upptäckt av barn och unga med risk för psykisk ohälsa.
- Ta fram valbara operativa överenskommelser för teambaserade arbetssätt som möjliggör integrerade och teambaserade arbetssätt för barn och unga med komplex psykiatrisk och/eller neuropsykiatrisk problematik.

Arbetet med de två beslutade åtgärderna påbörjades parallellt under hösten.

Åtgärd 1

Initialt genomfördes en omvärldsbevakning samt en fördjupning. Utifrån insamlat material visar analysen att arbetet framåt behöver fokusera på redan befintlig samverkan i kommunerna. Det främsta exemplet är skolsociala team, och att vidare undersöka på vilket sätt hälso- och sjukvården kan involveras i denna samverkan. I början av 2026 påbörjas en fördjupad kartläggning genom intervjuer av kommuner som har s.k. skolsociala team. Utifrån resultatet av intervjuerna kommer också företrädare för hälso- och sjukvården, med fokus på vårdcentraler som ger utökade insatser för psykisk hälsa hos barn och unga att intervjuas.

Åtgärd 2

Arbetet inom uppdraget har hittills framför allt hämtat underlag och erfarenheter från pilotprojektet FACT Unga. Pilotens utveckling av arbetssätt, strukturer och samverkan mellan BUP intensiv öppenvård och kommuner utgör en viktig grund inför kommande framtagande av operativa överenskommelser.

Överenskommelsen ansvarsfördelning för hjälpmedel i kommunens barnomsorg och skola

En ny överenskommelse har tagits fram mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län som tydliggör ansvarsfördelningen för kostnader för hjälpmedel inom förskola och skola. Syftet med den nya överenskommelsen är att säkerställa en likvärdig, jämlik och rättssäker försörjning av hjälpmedel, minska gränsdragningsproblem samt underlätta samverkan mellan huvudmännen.

Samverkansrutin för hälso- och sjukvård, skola och förskola vid remittering, utredning och behandling av barn med misstänkt adhd, autismspektrumtillstånd och intellektuell funktionsnedsättning

Rutinen har reviderats och syftet har varit att förtydliga ansvarsfördelningen mellan kommuner och region gällande psykologiska bedömningar inför beslut om mottagande i anpassad grundskola.

Förbättrad samverkan vid övergång från barn- till vuxenvård och omsorg för personer med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning

Övergången från barn- till vuxenverksamheter kan innebära risker för brister i samverkan, informationsöverföring och otydlighet i ansvar mellan kommun och region, vilket kan påverka individen negativt. Syftet med uppdraget var att identifiera utmaningar och utvecklingsområden i samverkan för personer med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning, med målet att bidra till en tryggare och mer sammanhållen övergång. Arbetet genomfördes i form av en gapanalys där bland annat flytt till LSS-bostad och informationsöverföring kopplat till försäkringsmedicinska intyg ingick. Under arbetets gång framkom även att det redan pågår insatser och utvecklingsarbete i länet inom området. Uppdraget avslutas med att en checklista i samband med inflytt i LSS-bostad, framtagen av två kommuner, ska spridas vidare via befintliga forum.

Förbättrad samverkan för yngre personer med kognitiv sjukdom

Stöd och samverkansstrukturer vid kognitiv sjukdom är ofta utformade för äldre målgrupper, vilket kan innebära att yngre personer och personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) riskerar att inte få ett tillräckligt anpassat stöd. Syftet var att ta fram en länsgemensam grund för lokal samverkan mellan kommun och region kring dessa målgrupper. Inom ramen för arbetet togs två prototyper fram och testades i Järfälla och Sigtuna. Testerna visade att materialet var relevant men behövde förenklas för att bli mer praktiskt användbart, vilket resulterade i två mallar som nu används i testkommunerna. Uppdraget avslutas med att mallarna ska förankras och spridas i länet via befintliga aktörer och forum.

Samordnade insatser för personer med samsjuklighet

Under året genomfördes en förstudie om samverkan mellan kommun och region för personer i åldern 18–65 år med samsjuklighet med samtidigt skadligt bruk/beroende i kombination med annan psykiatrisk diagnos. Arbetet gjordes för att skapa en gemensam nulägesbild och identifiera gemensamma utvecklingsbehov. Förstudien gjordes genom dokumentstudier, intervjuer och workshoppar för att samla in erfarenheter och identifiera utvecklingsbehov. Utifrån resultaten formulerades två prioriterade utvecklingsåtgärder. Den första handlar om att ta fram gemensamma vård- och stödprocesser som tydliggör roller, ansvar och steg i samverkan. Den andra handlar om att etablering av gemensamma mottagningar/verksamheter i syfte att stärka samordning och kontinuitet för målgruppen.

Samordnade insatser för äldre i behov av vård och omsorg

En av de prioriterade aktiviteterna i årsplaneringen för 2025 var att revidering av överenskommelsen *Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre* påbörjas under året. Under 2025 har ett inventeringsarbete genomförts hos båda huvudmännen som lett fram till ett förslag på fortsatt inriktning för arbetet, som beslutades av VIS politiska styrgrupp i november 2025.

Inriktningsbeslutet innebär att revideringen ska säkerställa samverkan kring en större målgrupp än vad som inkluderas i nuvarande överenskommelse. Detta innebär att samverkan kring äldre personer som bor i ordinärt boende inkluderas, och även äldre personer i särskilt boende enligt LSS och socialpsykiatri.

Ett antal områden har identifierats som viktiga för samverkan. Utifrån inriktningsbeslutet påbörjas arbetet inom sex av dessa under 2026:

- Egenvård med praktisk hjälp
- Kontaktvägar
- Korttidsboende
- Nutrition
- Samverkan kring hälso- och sjukvård på särskilt boende för äldre
- Läkemedel

Materialet från kommande arbete enligt inriktningsbeslutet inkluderas därefter i det nya systemet för samverkansöverenskommelser.

Digitalisering av utskrivningsprocessen

En ny överenskommelse om IT-stöd för samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (2026 - 2030) har arbetats fram. VIS politiska styrgrupp beslutade i november 2025 om att ställa sig bakom en ny överenskommelse och rekommendera parterna att anta den. Enligt överenskommelsen ska kommunerna och Storsthlm tillsammans med Region Stockholm vara representerade i objektstyrgruppen.

En förstudie kring förutsättningar och möjligheter för att införa Lifecare SP på länets särskilda boenden har genomförts. Resultatet visar bland annat att konkreta förslag på en förvaltningsmodell för de boenden som drivs i privat regi behöver utarbetas innan ett införande kan påbörjas.

SIP-mallen som sedan tidigare gällde mellan regionen och länets kommuner har under året uppdaterats och implementerats i Lifecare SP.

Inom Säker digital kommunikation (SDK) har två piloter startat under 2025 mellan några av länets kommuner och regionens barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Den ena piloten avser mottagande av orosanmälningar från BUP till socialtjänsten. Den andra piloten gäller remisser och remissvar mellan elevhälsa och BUP. Syftet är att testa säkra och mer effektiva arbetssätt för informationsutbyte mellan verksamheterna.

Stärkt suicidpreventivt arbete

Under 2025 fortsatte även det länsgemensamma arbetet med suicidprevention. Insatserna genomfördes med hjälp av Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) och syftade till att ytterligare stärka kunskap, kompetens och ett mer systematiskt suicidpreventivt arbete på lokal och regional nivå. Arbetet omfattade både utbildningsinsatser och konsultativt stöd till kommunerna kopplat till bland annat statistik, handlingsplaner och evidensbaserade åtgärder. Parallellt genomfördes flera utvecklings- och förstudieinsatser, exempelvis kring skolbaserade program (YAM), efterlevandestöd och metodrestriktioner i fysisk miljö.

Samrådsgruppernas arbete

Inom VIS fanns under 2025 fem samrådsgrupper. Samrådsgrupperna är bemannade med nyckelpersoner från kommun och region med den kompetens som krävs för uppdraget. (länk till [webbsida om samrådsgrupperna](#)). 2025 fanns samrådsgrupperna:

- Äldres hälsa
- Barns och ungas hälsa
- Psykisk ohälsa och beroende
- Hälsa för personer med funktionsnedsättning
- Digitalisering

Alla fem samrådsgrupper har samlats regelbundet under året för dialog om och stöd i årets prioriterade aktiviteter. Redan under 2024 beslutades att göra en justering i samrådsgruppernas uppdrag till att tydligare kopplas till de prioriterade uppdrag som beslutas i samverkan. Uppdragen ska också tydligare styra hur samrådsgrupperna bemannas år för år. Denna förändrade roll för samrådsgrupperna har genomförts gradvis, fortsatte under 2025 och kommer att fortsätta under 2026. Förändringen ledde också till ett beslut under hösten 2025 att göra samrådsgrupp digitalisering till en vilande grupp under 2026. Detta för att de aktiviteter inom digitalisering som beslutats för 2026 kommer att hanteras i andra samverkansgrupperingar.

Reflektioner

Det gemensamma arbetet med att förverkliga den länsövergripande sjuåriga handlingsplanen för god och nära vård och omsorg har nu pågått under två år. Fokus har under 2024 - 2025 legat på att dels skapa strukturer för framdrift i samverkan, dels genomföra olika typer av förstudier som syftar till att identifiera behov av utvecklad samverkan inom en rad områden.

Detta har sammantaget skapat goda förutsättningar för att komma överens inom olika områden och skapa långsiktigt hållbara lösningar - med fokus på gemensam nytta för länets invånare.

De styrande dokumenten Huvudöverenskommelse om samverkan kring hälsa, vård och omsorg (HÖK) och Handlingsplan God och nära vård och omsorg har tydligt förbättrat förutsättningarna för kommunernas och regionens samverkan för vård och omsorg. Genom dessa har beslut om gemensamma målsättningar och en organisation med klara beslutsvägar och forum för dialog och förankring gett riktning och något att hålla fast i för fortsatt utveckling. Kommunförbundet Storsthlm och Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltningen har, både på varsitt håll och gemensamt, utvecklat styrning, ledning och säkrat kompetens för att kunna leda detta komplexa arbete mot de mål vi gemensamt satt upp - Storsthlm i nära samarbete med sina medlemmar kommunerna och hälso- och sjukvårdsförvaltningen i egenskap av beställare av vård. Resan från att göra var för sig till att göra mer tillsammans pågår alltjämt, men samverkansarbetet har tagit stora och viktiga kliv framåt sedan 2022 då HÖK:en beslutades.

Nu när vi går in i 2026 tar vi ytterligare ett steg närmare genomförande av handlingsplanens mål genom konkret och operativ samverkan inom flera områden. Under det kommande året finns också behov av att påbörja ett systematiskt arbete med gemensam uppföljning av de förflyttningar som görs i relation till handlingsplanen.